

Belastingdienst

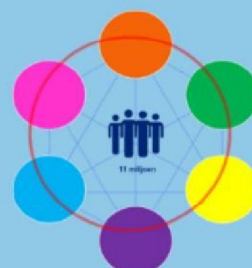
Werkinstructie Aandachtsgebied box 3 thema schulden

Toezicht Particulieren

Versie 1.0 – Oktober 2025

Colofon

Medewerkers Toezicht Particulieren
onder regie van
Landelijke Regie Particulieren (LRP)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Inhoudelijke beoordeling en behandeling	3
2.1	Stap 1 tot en met 5	3
2.2	Stap 6 Beoordeel het uitgeworpen formulier OWR	3
2.3	Stap 7 tot en met 12	3
3	Onderdelen box 3, thema schulden	4
4	Schulden in box 3	5
4.1	Algemeen	5
	4.1.1 Uitworpbeweringen	6
4.2	Direct rendement	6
4.3	Indirecte rendement	7
	4.3.1 Valutaresultaten	7
	4.3.2 Kwijtschelding van schulden	8

1 Inleiding

Dit is de werkinstructie voor de behandeling van het aandachtsgebied Box 3, thema schulden. Bij de werkinstructie horen de documenten:

- [Handleiding OWR \(Opgaaf werkelijk rendement\) Raadplegen vanuit ^{5.1.21}](#)
- **Handleiding formulier OWR Uitworp**

Deze documenten zijn beschikbaar op de site van de [ICT gebruikersondersteuning](#) onder de K van ^{5.1.21} en de O van OWR

Stappenstructuur werkinstructie

De 'Handleiding formulier uitworp' beschrijft de stappen die je uitvoert als je een formulier OWR behandelt en deze werkinstructie beschrijft de inhoudelijke beoordeling en behandeling van het formulier OWR met een risico in thema effectenbezit. Zie ook onderstaand schema:

Stap(pen)	Doel en vindplaats
Stap 1 tot en met stap 5	Deze stappen beschrijven het ophalen en in behandeling nemen van een formulier OWR. Gebruik voor deze stappen de 'Handleiding formulier uitworp'
Stap 6	Deze stap beschrijft de inhoudelijke beoordeling en de behandeling van het formulier OWR met een risico in het thema schulden. Gebruik hiervoor deze werkinstructie.
Stap 7 tot en met stap 12	Deze stappen beschrijven: - de communicatie met de belastingplichtige/gemachtigden - het vaststellen van een aangifte Gebruik voor deze stappen de 'Handleiding formulier uitworp'.

Coördinatie en beheer

Deze werkinstructie is geschreven aan de hand van de input van collega's die aan het betreffende werkproces werken. Het team Landelijke Regie Particulieren (LRP) coördineert de ontwikkeling van deze werkinstructie en beheert de centrale plaats waar de werkinstructies en procesplaten beschikbaar worden gesteld. Heb je suggesties, opmerkingen of tips? Neem dan contact op via de Landelijke regie Particulieren_postbus.

2 Inhoudelijke beoordeling en behandeling

De 'Handleiding formulier uitworp' beschrijft de stappen die je uitvoert als je een formulier OWR behandelt en deze werkinstructie beschrijft de inhoudelijke beoordeling en behandeling van het formulier OWR met een risico in thema schulden. Hieronder zijn de stappen toegelicht.

2.1 Stap 1 tot en met 5

Zie de 'Handleiding formulier uitworp'

2.2 Stap 6 Beoordeel het uitgeworpen formulier OWR

Allereerst beoordeel je of het formulier OWR zich leent voor [passend contact](#) met belastingplichtige. Zoek in de [infozet](#) de toelichting op de uitworpbewering(en) om het aangewezen risico te beoordelen. Vergelijk de rubriek van het aandachtsgebied in het formulier met onze (systeem)informatie. Controleer ook of de informatie uit het formulier OWR aansluit bij de reeds ontvangen aangifte inkomstenbelasting van belastingplichtige die in [5.1.2i](#) is opgenomen. In het volgende hoofdstuk vind je een toelichting op de inhoudelijke beoordeling van het thema.

2.3 Stap 7 tot en met 12

Deze stappen beschrijven de communicatie met de belastingplichtige of gemachtigde en het vaststellen van een aangifte. Gebruik hiervoor de 'Handleiding formulier uitworp'

3 Onderdelen box 3, thema schulden

In deze werkinstructie wordt uitgelegd wanneer de belastingplichtige schulden in box 3 heeft en wordt ingegaan op welke wijze waarop het werkelijk rendement van een schuld in box 3 wordt bepaald. Het thema schulden is onderverdeeld in 3 onderdelen. Zie onderstaande tabel voor de onderdelen die hieronder vallen.

Onderdeel	Onderwerp
1	Algemeen
2	Direct rendement
3	Indirect rendement

Onderwerp nader toegelicht

In de volgende hoofdstukken wordt per onderdeel beschreven waar het onderwerp precies om draait, met name in fiscaaltechnisch opzicht.

Inhoudelijke beoordeling en behandeling

Daarnaast is per onderwerp in de paragraaf 'Inhoudelijke beoordeling en behandeling' stap 6 beschreven, waarin staat hoe je het formulier OWR inhoudelijk moet beoordelen. Uiteraard is deze beschrijving niet uitputtend. Mocht je een uitzondering in behandeling hebben, dan kan het nodig zijn om op je kantoor meer vaktechnische kennis te zoeken.

4 Schulden in box 3

In deze paragraaf wordt uitgelegd hoe een belastingplichtige die schulden in box 3 heeft ter zake van dergelijke bezittingen het werkelijk rendement bepaalt en hoe deze dat moet invullen in het formulier OWR. In deze werkinstructie worden de hoofdlijnen van de (fiscale) ins en outs over schulden in box 3 behandeld.

Eerst wordt een algemene theoretische beschouwing gegeven. Vervolgens wordt ingegaan op het waarderen van schulden ter bepaling van het werkelijk rendement.

4.1 Algemeen

Een schuld is een verplichting met een waarde in het economisch verkeer. Met de waarde in het economisch verkeer wordt het bedrag bedoeld dat de belastingplichtige moet betalen. Wat schulden zijn voor box 3 is opgenomen in artikel 5.3 lid 3 Wet inkomstenbelasting 2001. In dit artikel worden de belastingschulden veelal uitgesloten als schuld in box 3.

Schuldendrempel

Binnen het forfaitaire stelsel moeten wij rekening houden met een schuldendrempel. Bij de bepaling van het werkelijk rendement laten we deze drempel achterwege. Het kan hierdoor voorkomen dat nieuwe schulden worden opgegeven, die eerder niet werden aangegeven, omdat de schulden lager dan de geldende drempel waren.

Veel voorkomende schulden in box 3 zijn:

- een persoonlijke lening;
- onbetaalde rekeningen;
- geleende geldbedragen van familie of vrienden;
- schulden aan de Dienst Uitvoering Onderwijs(DUO);
- consumptieve kredieten;
- schulden door schenkingen op papier;
- schulden voor vakantiewoningen;
- erfbelasting.

Beschreven in artikel 5.27 Wet inkomstenbelasting 2001

In artikel 5.27 van de Wet inkomstenbelasting 2001 zijn de (negatieve) reguliere voordelen of het directe (negatieve) rendement uit deze bezittingen beschreven. Deze zullen veelal uit de betaalde rentes bestaan. Dit is opgenomen in lid 1 onder letter a.

Een uitzondering hierop is opgenomen in lid 3 van dit artikel. Daarin is opgenomen dat van het afgesproken rente percentage wordt afgeweken indien dit niet onder zakelijke omstandigheden tot stand is gekomen.

Beschreven in artikel 5.28 t/m 5.30 Wet inkomstenbelasting 2001

In artikelen 5.28 t/m 5.30 van de Wet inkomstenbelasting 2001 is beschreven hoe het indirecte rendement, ook wel het rendement uit vermogensaanwas, wordt bepaald. Dit gebeurt door middel van de vermogensvergelijking. Waar bij de meeste bezittingen wordt gesproken over stortingen/aankopen en verkopen/onttrekkingen, wordt bij schulden in het OWR formulier enkel gevraagd naar de valuta resultaten en eventuele kwijscheldingswinst. De vermogensvergelijking is zelf niet opgenomen in het OWR formulier.

Beschreven in artikel 5.4 en 5.4a Wet inkomstenbelasting 2001

In artikel 5.4 en 5.4a (vanaf belastingjaar 2023) zijn een aantal gedefiscaliseerde schulden opgenomen. Deze worden dan ook niet opgegeven in het OWR-formulier. In artikel 5.4, lid 2 en lid 4, Wet IB 2001 worden situaties beschreven van schulden die onder de defiscalisering vallen.

Artikel 5.4a Wet IB 2001 bepaalt dat vorderingen tussen fiscaal partners en van minderjarige kinderen op hun ouders en de daarmee corresponderende schulden vanaf 1 januari 2023 gedefiscaliseerd zijn.

4.1.1 Uitworpbeweringen

Binnen dit thema zijn de volgende uitworpredenen opgenomen in 5.1.2i Een toelichting op deze uitworpredenen zijn opgenomen in de infoset.

Uitworpreden	Omschrijving
R0360	Hoge rentelasten in OWR (%%1) in relatie tot de totaal schulden box3 (%%2). Beoordeel rente.
R0361	Hoog valutaresultaat schulden OWR (%%1) in relatie tot de totaal schulden box3 (%%2). Beoordeel valutaresultaat.

4.2 Direct rendement

Het directe rendement van schulden zullen negatief zijn. Deze bestaan namelijk uit de betaalde rente. Bij het beoordelen van de betaalde rente kan het zakelijkheidsbeginsel een rol spelen.

Op grond van artikel 5.27, tweede lid, onderdeel a, Wet IB 2001 worden door de belastingplichtige verschuldigde renten van een door hem aangegane schuld aangemerkt als negatieve reguliere voordelen. Voorts bepaalt artikel 5.27, derde lid, Wet IB 2001 dat wanneer bij een niet onder zakelijke omstandigheden gesloten overeenkomst voorwaarden zijn bedongen die afwijken van voorwaarden die in het economische verkeer door onafhankelijke partijen zouden zijn overeengekomen, de reguliere voordelen worden bepaald alsof laatstbedoelde voorwaarden zijn overeengekomen.

Bij het aangaan van een schuld in het zakelijke verkeer wordt in het algemeen een marktconforme rente gehanteerd. Het werkelijke rendement bij schulden moet worden gecorrigeerd voor onzakelijke elementen (zakelijkheidsbeginsel). Bij transacties die onder onzakelijke omstandigheden tot stand zijn gekomen moeten de rentelasten mogelijk worden gecorrigeerd. Om dat te bepalen moet worden gekeken naar de voorwaarden die in het economische verkeer door onafhankelijke partijen zouden zijn overeengekomen.

Voor de opgaaf werkelijk rendement is daarnaast bepaald dat de financieringskosten en boeterenten niet tot de (negatieve) voordelen van schulden behoren. Ook andere kosten zijn niet aftrekbaar.

Bij het beoordelen van de opgegeven betaalde rente kun je daarom een specificatie van de opgegeven rentelasten opvragen. Ook kun je vragen naar geldleningsovereenkomsten, wijzigingen van de rentepercentages en naar eventuele nieuwe schulden. In het OWR formulier wordt niet gevraagd naar de begin en eindwaarde van de schulden. In de reguliere aangifte van het belastingjaar en het daarop volgende belastingjaar is hier al wel naar gevraagd.

Het beoordelen van de zakelijkheid van een schuld, wordt bij voorkeur gedaan in het jaar dat deze schuld wordt aangegaan. Doe dit altijd in overleg met je vaktechnische lijn.

De Kennisgroep onroerende zaken heeft een uitgebreide handreiking geschreven voor de beoordeling van leningen van familie voor de aanschaf van een woning. Zie hiervoor de handreiking familieleningen op de [Open Community Kennisgroep onroerende zaken](#).

Een voorbeeld van de onzakelijke schuld is daarnaast bijvoorbeeld de personeelslening. Hierbij leent de werknemer geld tegen een gunstig tarief van zijn werkgever. Over de wijze waarop daarmee om moet worden gegaan heeft de Kennisgroep niet-winst een [standpunt](#) gepubliceerd.

Hieronder zijn een aantal standpunten opgenomen van kennisgroepen die betrekking hebben op de kwalificatie van schulden

Schulden aangegaan door een VVE voor onderhoud en verduurzaming
<https://kennisgroepen.belastingdienst.nl/publicaties/kg05120256-vve-en-schuld-aangegaan-voor-onderhoud-en-verduurzaming/>

Vanaf welk moment is een erfbelastingschuld een schuld in box 3?
<https://kennisgroepen.belastingdienst.nl/publicaties/kg20220253-nagevorderde-erfbelastingschuld-in-box-3/>

Hoe wordt in geval van een schenking vrij van recht de schenkbelasting in aanmerking genomen in box 3?
<https://kennisgroepen.belastingdienst.nl/publicaties/kg202202420-schenking-vrij-van-recht-en-goedkeuring-box-3/>

Wordt de schenkbelasting die een schenker voor zijn rekening neemt in aanmerking genomen in box 3?
<https://kennisgroepen.belastingdienst.nl/publicaties/kg202202419-kwalificatie-verplichting-schenker-bij-een-schenking-vrij-van-recht-in-box-3/>

Wordt de inkomstenbelastingschuld van een erflater in box 3 als schuld in aanmerking genomen?
<https://kennisgroepen.belastingdienst.nl/publicaties/kg202202213-inkomstenbelastingschuld-in-onverdeelde-boedel-en-box-3/>

4.3 Indirecte rendement

Het indirecte rendement van schulden kan bestaan uit valuta resultaten en eventuele kwijscheldingswinst. Het indirecte rendement kan zowel positief als negatief bedragen.

4.3.1 Valutaresultaten

Bij de bepaling van het werkelijke rendement van schulden die niet in euro's luiden, kan er door valuta-/koersresultaten sprake zijn van een rendement op schulden (indirect rendement). Een valuta-/koersresultaat kan leiden tot een koerswinst of een koersverlies op een schuld. Zo'n valuta-/koersresultaat is van belang voor de vaststelling van het werkelijk rendement.

Beoordeel het in het OWR-formulier verantwoorde valutaverlies van de schulden. Bedragen in een andere valuta dan euro's moeten worden omgerekend naar euro's met de dagkoers of de maandkoers. Een belastingplichtige mag zelf kiezen welke koers deze gebruikt. Deze keuze mag

per schuldpositie worden gemaakt. De dagkoers is te vinden op de [website van de Europese Centrale Bank \(ECB\)](#) en de maandkoers op de [website van de Europese Commissie](#).

Als de dagkoers niet beschikbaar is vanwege feestdagen of het weekend, dan rekent u met de slotkoers van de voorafgaande handelsdag. Het valuta-/koersresultaat kan bij schulden in andere valuta dan in euro's ook worden beïnvloed door tussentijdse verhogingen en aflossingen van de schuld in het belastingjaar.

4.3.2 ***Kwijtschelding van schulden***

Een onzakelijke kwijtschelding leidt niet tot een verlaging van de schuld voor de schuldenaar. Een zakelijke kwijtschelding daarentegen wel. De kwijtscheldingswinst moet dan aangegeven worden in het vakje koerswinst of -verlies/kwijtscheldingswinst en andere waardeveranderingen. Neem bij twijfel hierover contact op met de vaktechnische lijn.

Binnen box 3 hebben wij veelal te maken met vermogenden, waardoor zich niet snel de situatie zal voordoen dat sprake is van een zakelijke kwijtschelding. Aan het begin van het jaar zal belanghebbende namelijk al beschikken over een vermogen dat boven het heffingvrije vermogen uitstijgt. De schuldeiser zal in veel gevallen dus verhaalsmogelijkheden hebben. De verwachting is dan ook dat dit alleen in uitzonderlijke situaties voorkomt.

Bepaling valuta resultaat:

1. Het bedrag van de schuld op de eerste dag van dit belastingjaar (dat u in Nederland woonde), omgerekend naar euro's.
2. Plus: de verhoging van de schuld in dat jaar (voor de periode dat u in Nederland woonde), omgerekend naar euro's.
3. Min: de aflossingen in dat jaar (voor de periode dat u in Nederland woonde), omgerekend naar euro's.

De uitkomst hiervan wordt afgezet tegen de eindwaarde van schulden in het belastingjaar, om het valuta resultaat te bepalen. Als de verschuldigde rente niet wordt betaald, kan dit ook leiden tot een verhoging van de schuld.

Vraag bij de belastingplichtige onderbouwing op, waaronder overzichten van financiële instellingen en aflossingsschema's. En vraag een specificatie op van het berekende valuta-/koersresultaat.